

Floraen på Tissøs østbred ud for Frihedslund

Den nordligste del af engen, i baggrunden ses Tissø. Foto HGC.

Carsten Clausen og Hans Guldager Christiansen
November 2018

Indledning

Frihedslunds eng ved den sydøstlige bred af Tissø er afgrænset med rødt på figur 1 og 2. Arealet strækker sig i syd fra vejen, der fører til Marielundskoven øst for Tissø, til Klinteskov i nord.

Vi har besøgt området mange gange i 2018, og vi takker Frank Thulsted, Frihedslund, for at give os lov til besøgene. Arealet indgår som en del af Naturpark Åmosen, og det er det 9. område ved Tissø, som vi har undersøgt botanisk.

Figur 1. Oversigtskort over Frihedslunds eng ved Tissø, markeret med rødt.

Vores undersøgelse

Vi har besøgt det med rødt markerede område på figur 1 og 2 en til tre gange månedligt fra tidligt forår til september i 2018. Arealet er ca. 1/2 km lang og små 200 bred. Bagerst i rapporten er der en samlet liste over de planter, vi har fundet.

Vores navngivning af planter følger Den Nye Nordiske Flora (Mossberg og Stenberg 2007).

Vi noterede også, når vi så fugle, sommerfugle, mv. på arealet, men dette spiller en sekundær rolle.

Landskabet

Herunder ses et ortofoto af Frihedslunds eng ved Tissø (arealinformation.miljøportal.dk). Landskabet er formet som så mange andre steder ved Tissø, nemlig med et højere terræn (overdrev) længst væk fra søen, og med eng og sump nærmere ud mod Tissø. Engen ender ved søbredden i en høj og bred mur af Tagrør. Da vi altid gik ind på engen syd for de 2 huse, der ligger ud mod Sæbyvej, starter beskrivelsen herfra.

Figur 2. Ortofoto fra 2013 af Frihedslunds eng markeret med rødt.

Figur 3. Udsigt over det slåede areal på den sydlige del af engen vest for husene. Foto HGC.

Syd for husene er terrænet lidt højere, her findes bl.a. Brun Daglilje og en stor mængde Sæbeurt, Løgekarse og Humle.

På figur 3 ses den sydlige del af engen, som er ca. 100 x 100 m. I baggrunden ses muren af Tagrør ud mod Tissø. I april kunne vi kun gå ganske kort ud på engen pga. vand, og midt i maj var engen stadig så våd, at vi endnu ikke kunne gå på hele arealet. Der blev sat dyr ud i starten af juni, ifølge Frank Thulsted tilhører køerne Erik Petersen, Kattrupvej 2. I juli blev hele engen slået undtagen tagrørssumpen ud mod Tissø og arealerne med træer og pilekrat. I august 2018 var vegetationen endnu ret lav efter slåningen, men der var mange blomsterplanter som Alm. Vand-Mynte, Dunet Dueurt, Eng-Forglemmigej, Eng-Rødtop, Gul Iris, Kattehale, Kær-Galtetand, Kær-Guldkarse, Lodden Dueurt, Nikkende Brøndsel, Strand-Skræppe, Sværtevæld og Vand-Skræppe. En pæn bevoksning af Kalmus står midt på stykket, og vi fandt 2-3 stk. af Sommer-Hvidblomme ved foden af træet til venstre på figur 3 og længere ud mod søen, (se senere).

Arealerne på den nordlige del af engen ses på figur 4. Langs Sæbyvej er terrænet højere, og her ligger et meget sandet overdrev med gode og ret almindelige arter som Alm. Pimpinelle, Bakke-Forglemmigej, Bidende Stenurt, Blød Storkenæb, Femhannet Hønsetarm, Fåre-Svingel, Gul Snerre, Hare-Kløver, Knold-Ranunkel, Kornet Stenbræk, Tandfri Vårsalat og Vår-Gæslingeblomst. Der ses også Læge-Oksetunge, Kost-Fuglemælk og Alm. Marehalm. Overdrevet er ca. 300 m langt og ved husene er det nok 25 m bredt. Det smalner ind imod nord til ca. 5 m's bredde.

Figur 4. CC på kanten af overdrevet og med den udstrakte eng bag sig. Helt bagerst ses muren af Tagrør ud mod Tissø. Maj 2018. Foto HGC.

Overfor vejen der fører til Frihedslund ca. 80 m nord for husene, udmunder et vandløb, der løber gennem engen ud i Tissø. Omkring vandløbet er vegetationen meget høj, da der næppe kan køres og slås i den våde jord. Et stykke ude mod søen er der dog slået nær vandløbet. Her står mange Vejbred-Skeblad og enkelte Lancet-Skeblad.

Den nordlige del af engen (se figur 4) er meget lig den sydlige, dog virker den nordlige mere rig på græs og starrer, f.eks. Kær-Star og Tykakset Star. Der er også to store bevoksninger med Kalmus på denne del af engen.

Floraen på det undersøgte areal

Vi har registreret 225 urter og 28 træer og buske, altså 253 forskellige plantearter på arealet. Den samlede floraliste står bagerst i rapporten. Det er således et botanisk set rigt område. Rigere er dog enge og overdrev ved den nordlige del af Tissø, da antallet af arter her typisk når over 300 stk. Grunden hertil er, at der på de nordlige enge findes rigkær og større overdrev, hvilket giver mulighed for flere arter. Størrelsen af det undersøgte samlede areal spiller selvsagt også en rolle. Tabel 2 belyser forholdet nærmere.

Blandt de fundne arter her ved Frihedslund er der kun en enkelt nationalt rødlistet art, nemlig Lancet-Skeblad. Men der er mange positiv-arter, og de fleste er almindelige. Herunder kommer en gennemgang af nogle af de interessante arter, der vokser på Frihedslunds enge.

En National rødlistet art

Lancet-Skeblad, Moderat truet (EN, endangered)

Vi fandt Lancet-Skeblad lige nord for vandudløbet nær tagrørssumpen ud mod Tissø på en slået eng. Her står den i få eksemplarer blandt mange Vejbred-Skeblad.

Vi har tidligere fundet Lancet-Skeblad adskillige steder langs Tissø. På nordkysten står den flere steder fåtalligt, på vestkysten fandt vi den ved Bulbrogård nord for Fugledegård, og den er fundet nær Lille Fuglede. På østkysten fandt vi den også på engen ud for Sæby Kirke i få eksemplarer, til gengæld fandt vi den i hundredvis på strækningen fra Klinteskov op til Halleby å. (Clausen og Christiansen 2016). Forekomsterne er nævnt i rapporterne nr. 3, 5, 6, 7, 8 og 9 i tabel 2.

Lancet-Vejbred er sjælden i Danmark og findes kun øst for Storebælt. Den er hyppigst på Lolland og Sydsjælland, og forekomsterne i Danmark ligger på nordgrænsen af dens udbredelse i Europa (Hartvig 2015). Vi anser Tissø for at være et kerneområde for udbredelsen af Lancet-Skeblad på Vestsjælland.

Positiv-arter

”Positiv-arter” er arter, som er knyttet til beskyttede eller typiske naturtyper. Positiv-arter indikerer naturkvalitet (Leth, 2006). Vi har fundet 50 positiv-arter på det undersøgte område.

Positiv-art	Kategori	Jordbær-Kløver	AP	Strand-Skræppe	AP
Alm. Fredløs	AP	Kantet Perikon	AP	Sump-Forglemmigej	AP
Alm. Marehalm	AP	Kløvkrone	AP	Sump-Kællingetand	HP
Alm. Pimpinelle	AP	Knold-Ranunkel	AP	Top-Star	AP
Alm. Star	AP	Kornet Stenbræk	AP	Toradet Star	AP
Alm. Vand-Mynte	AP	Kær-Snerre	AP	Tyakakset Star	AP
Blågrøn Gåsefod	AP	Kær-Star	AP	Tykladet Ærenpris	AP
Brudelys	HP	Kær-Tidsel	AP	Vandkarse	UP
Dunet Dueurt	AP	Nikkende Star	AP	Vand-Klaseskærm	SP
Dusk-Fredløs	AP	Næb-Star	AP	Vandnavle	AP
Dynd-Padderok	AP	Nælde-Silke	HP	Vand-Ærenpris	AP
Eng-Nellikerod	AP	Nøgle-Skræppe	HP	Vinget Perikon	HP
Enkelt Pindsvineknop	HP	Skov-Kogleaks	HP	Vår-Vikke	HP
Fåre-Svingel	AP	Smalbladet Kællingetand	AP	Solbær	AP
Gul Frøstjerne	AP	Stiv Star	AP	Skov-Æble	HP
Hare-Kløver	HP	Stor Knopurt	AP	Øret Pil	HP
Harril	AP	Stor Skjaller	HP		
Hulrodet Lærkespore	AP				

Tabel 1. Positiv-arter fra det undersøgte område ved Tissøs sydøstlige bred ud for Frihedslund.

AP: Almindelig positiv-art

HP: Hist-og-her positiv-art

UP: Ualmindelig Positiv-art

SP: Sjælden positiv-art

Figur 5. Eng-Nellikerod, en smuk og almindelig positiv-art. Foto HGC.

Gamle kulturplanter

Såvel på engen her ved Frihedslund som på andre dele af engene ved Tissø vokser der en hel del gamle kulturplanter. Mange af dem er indført i middelalderen eller senere, og nogle er endda indført før middelalderen. De blev bragt til Danmark fordi de kunne bruges som læge-, køkken-, duft-, pryd-, farve- og giftplanter m.v.. Vi vil gerne omtale særligt to arter nærmere, nemlig Kalmus og Sommer-Hvidblomme, men først nævnes nogle af de bemærkelsesværdige gamle kulturplanter, som vi fandt på Frihedslunds eng:

Alm. Katost, Filtet Burre, Glat Burre, Humle, Kost-Fuglemælk, Læge-Oksetunge, Marts-Viol, Nikkende Fuglemælk, Rundbladet Katost, Rød Tandbæger, Svaleurt, Sæbeurt, Sødskærm og Æselfoder.

Kalmus

Kalmus står i 3 store bevoksninger på Frihedslunds eng, 1 på den sydlige del af engen og 2 på den nordlige. Bevoksningerne må være gamle. Vi har tidligere fundet endnu større bevoksninger med Kalmus ved Tissø syd for Lille Fuglede (Clausen og Christiansen 2013), og desuden har vi fundet Kalmus i de nævnte rapporter 3, 5, 7 og 8 (se tabel 2).

Kalmus stammer oprindeligt fra Sydøstasien, og den er formentlig bragt til Balticum af mongolske rytterhære i 1200-tallet. Herfra menes den at være kommet til Danmark i 12-1300-tallet, da Danmark på den tid havde nære forbindelser til Estland (Garner 1983).

Kalmus har haft mange anvendelser, den har bl.a. været brugt som lægeplante, krydderurt, snapseurt og trolddomsplante. Den ansås for at have vandrensende egenskaber og blev derfor i middelalderen plantet ud i søer og vandhuller. Den dufter godt, når man knuser bladene og roden, og den er en fast bestanddel i forskellige likører, bl. a. i Benediktinerlikør og Chartreuse (Løjtnant 2008).

Fotos af Kalmus: se figur 6 og bagerst i rapporten.

Figur 6. Den rødlig Kattehale og den gule Alm.Fredløs samt de riflede blade af Kalmus. Foto CC.

Sommer-Hvidblomme

Der står få eksemplarer af Sommer-Hvidblomme tæt ved stammen på en Rød El til venstre på figur 3 og længere ud mod Tissø. Først antog vi det for at være Dorothealilje, men CC vendte tilbage og konstaterede, at det var Sommer-Hvidblomme, da den har flere blomster på hver stilk i modsætning til Dorothealilje, den blomstrer også senere og står mere fugtigt.

Sommer-Hvidblomme anses af Bernt Løjtnant for at være et meget sjældent ægte levende fortidsminde, altså en gammel, indført kulturplante. Han har kun fundet den forvildet 2 steder, nemlig ”på en eng ved Århus Å nær Brabrand Sø samt på en eng nær søen nederst i parken til Fussingø Slot”, nær Randers (Løjtnant 2017).

Sommer-Hvidblomme nævnes i danske kilder allerede i 1600-tallet (Lange 1999). I 1900-tallet har den været fundet adskillige steder. I Atlas Flora Danica-undersøgelsen blev den kun fundet i 4 ruder, to nær Århus samt på hhv. Møn og Lolland (Hartvig 2015). Det er således et sjældent og mærkeligt fund her ved Tissø, og det kan meget vel være en gammel forekomst. Så meget desto større var vores overraskelse at få underretning om en stor bestand af Sommer-Hvidblomme ved Ubberup Højskole (se figur 7 og 8).

Figur 7. Sommer-Hvidblomme fra Ubberup Højskole. Foto BC.

Stor biodiversitet på Tissøs bredder

Som nævnt er undersøgelsen her det 9. areal, vi besøger ved Tissø. Da vores metode er ens fra år til år, kan man godt sammenligne antallet af arter på de forskellige områder. Vi gennemgår arealerne 1 til 3 gange hver måned fra tidligt forår og til hen på efteråret for at få alle arterne med. Nogle gange besøges et areal også i vintermånederne. Enkelte områder har vi besøgt gennem mere end et år.

Generelt finder man flere arter på større arealer og ved flere besøg. Tendensen er dog, at der findes flere arter på de nordlige arealer end på de sydlige, det samlede antal plantearter for vores undersøgelser omkring Tissø er nu oppe på over 600 forskellige.

En af årsagerne til den store biodiversitet skyldes sikkert, at arealerne afgræsses og/eller bliver slået, hvilket er et vigtigt element til fremme af blomster-vegetationen. Derfor er det vigtigt, at denne pleje fortsættes, det gør sig også gældende her på Frihedslunds eng.

Tabel 2 viser en oversigt over de 9 områder og antallet af fundne arter. Under tabellen står den fulde titel på vores rapporter, som er tilgængelige dels på Danmarks Naturfredningsforening, Kalundborg afdelings hjemmeside, www.dn.dk/kalundborg og dels på Naturpark Åmosens hjemmeside, www.naturparkaamosen.dk

Sammenfatning

Tissøs østlige bred ud for Frihedslund er ganske rig på arter, og vi fandt 225 forskellige urter og 28 træer og buske. Der er kun en enkelt rødlistet art, nemlig Lancet-Skeblad. Til gengæld er der 50 positiv-arter, hvoraf de fleste er ret almindelige, men det viser, at lokaliteten er rig på arter, som er typiske for naturtyperne. Et fund af Sommer-Hvidblomme, en gammel kulturplante, vækker undren. Den blev ikke fundet andre steder på Sjælland i Atlas Flora Danica-undersøgelsen (1992-2012). For at fremme vilkårene for en god blomstereng er det vigtigt, at arealerne stadig afgræsses og/eller bliver slået.

Tak

Tak til Betina Christensen for oplysninger om og fotos af Sommer-Hvidblomme ved Ubberup Højskole og til Anne Bronée for værdifuld hjælp med opsætning af denne rapport.

Rapport nr.	Sted ved Tissø	Årstal	Antal arter Urter/buske + træer	Breddens længde
1	Fugledegård	2012	230/31 = 261	1 km
2	Syd for Lille Fuglede	2013	172/0 = 172	0,7 km
3	Nord for Sæby kirke	2014	244/40 = 284	1 km
4	Klinteskov	2015	241/43 = 270	1,2 km
5	Nordlige bred (Søholm)	2015	310/33 = 340	1 km
6	Nordlige bred (Tissøgård)	2016	285/19 = 304	1 km
7	Nordøstlige bred	2016	334/44 = 368	2 km
8	Vestlige bred (Bulbrogård)	2017	196/22 = 218	0,5 km
9	Østlige bred (Frihedslund)	2018	225/28 = 253	0,5 km

Tabel 2. Botaniske undersøgelser på Tissøs bredder 2012-18.

- 1: Clausen, Carsten og Hans Guldager Christiansen 2012: Floraen ved Fugledegård, Tissø.
- 2: Clausen, Carsten og Hans Guldager Christiansen 2013: Floraen på et stykke af Tissøs nordvestlige bred syd for Lille Fuglede.
- 3: Clausen, Carsten og Hans Guldager Christiansen 2014: Eng ved Sæby kirke.
- 4: Clausen, Carsten og Hans Guldager Christiansen 2015: Floraen i Klinteskov ved Tissø.
- 5: Clausen, Carsten og Hans Guldager Christiansen 2015: Floraen på et stykke af Tissøs nordlige bred.
- 6: Clausen, Carsten og Hans Guldager Christiansen 2016: Floraen på Tissøs nordlige bred ved Tissøgård.
- 7: Clausen, Carsten og Hans Guldager Christiansen 2016: Floraen på Tissøs nordøstlige bred.
- 8: Clausen, Carsten og Hans Guldager Christiansen 2017: Floraen på engen ved Bulbrogård, Tissø.
- 9: Clausen, Carsten og Hans Guldager Christiansen 2018: Floraen på Tissøs østbred ud for Frihedslund.

Litteratur

Clausen, Carsten og Hans Guldager Christiansen 2013: Floraen på et stykke af Tissøs nordvestlige bred syd for Lille Fuglede. - Naturpark Åmosens elektroniske hjemmeside.

Clausen, Carsten og Hans Guldager Christiansen 2016: Floraen på Tissøs nordlige bred ved Tissøgård. - Naturpark Åmosens elektroniske hjemmeside.

Garner, Holger N. 1983: Tartargræssets indførsel til Danmark. Af Kalmus' (*Acorus calamus*) historie. - Fra Kvangård til Humlekule. Medd. fra Havehistorisk Selskab årg. 13, 7-36.

Hartvig, Per 2015: Atlas Flora Danica. - Gyldendal.

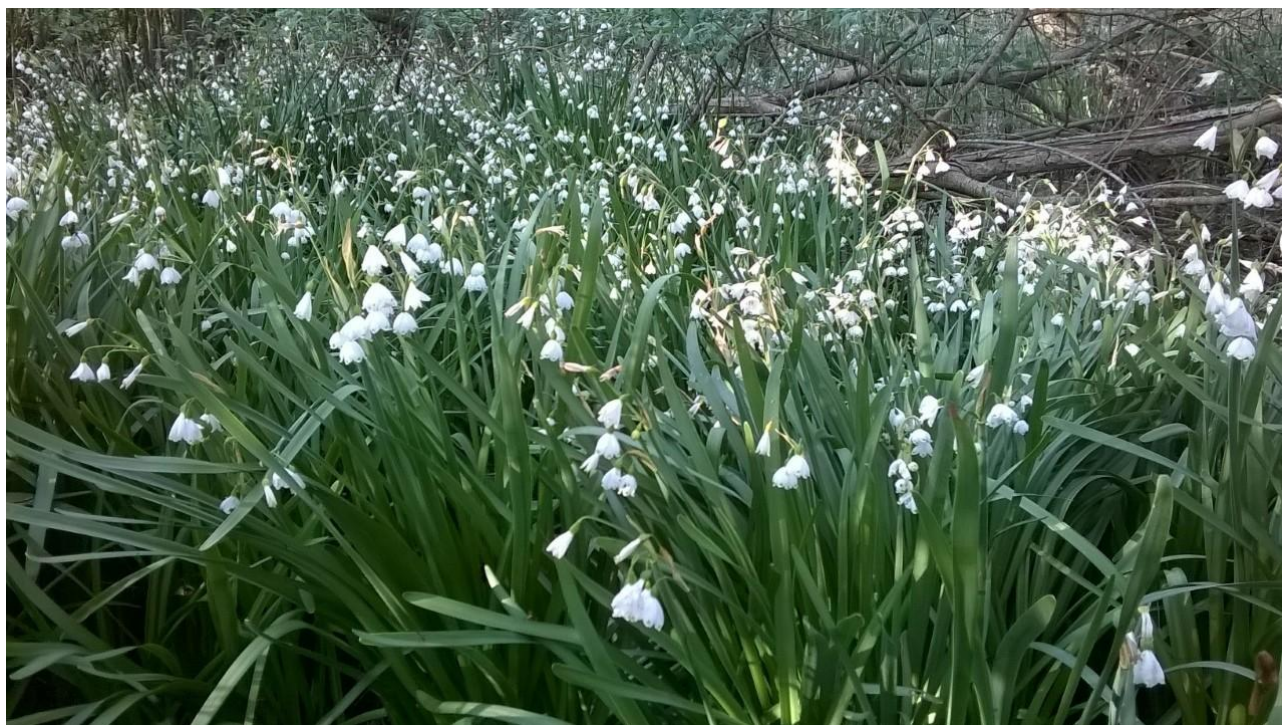
Lange, Johan 1999: Kulturplanternes indførselshistorie i Danmark. - DSR Forlag.

Leth Peter 2006: Status for Vestsjællands Flora 2006 – en kommenteret regional rødliste og positivliste. - Dansk Botanisk Forenings hjemmeside (www.botaniskforening.dk).

Løjtnant, Bernt 2008: Kalmus. - Skalk nr. 2, April 2008, p. 32.

Løjtnant, Bernt 2017: Reliktplanter. - Dansk Botanisk Forening (www.botaniskforening.dk).

Mossberg B & L Stenberg 2005 og 2007: Den Nye Nordiske Flora. - Gyldendal. På dansk ved J Feilberg.

Figur 8. Sommer-Hvidblomme fra Ubberup Højskole. Foto BC.

Floraliste mv.

Aften-Pragstjerne
Ager-Kål
Ager-Padderok
Ager-Snerle
Ager-Tidsel
Ager-Vejbred
Alm. Bingelurt
Alm. Bjørneklo
Alm. Blæresmælde
Alm. Brandbæger
Alm. Fredløs
Alm. Guldstjerne
Alm. Gærde-Valmue
Alm. Gåsemad
Alm. Gåsepotentil
Alm. Hanekro
Alm. Haremad
Alm. Hulsvøb
Alm. Hundegræs
Alm. Hønsetarm
Alm. Katost
Alm. Kongepen
Alm. Kvik
Alm. Marehalm
Alm. Markarve
Alm. Mjødurt
Alm. Pastinak
Alm. Pengeurt
Alm. Perlehyacint
Alm. Pimpinelle
Alm. Rajgræs
Alm. Rapgræs
Alm. Røllike
Alm. Skjolddrager
Alm. Star
Alm. Svinemælk
Alm. Sølv-Potentil
Alm. Torskemund
Alm. Vand-Mynte
Alm. Vorterod
Bidende Stenurt
Bjerg-Rørhvene
Bleg Pileurt
Blød Hejre
Blød Storkenæb
Blågrøn Gåsefod
Blågrøn Kogleaks
Blåhat
Bredbladet Dunhammer
Bredbladet Mærke
Brudelys

Brun Daglilje
Burre-Snerre
Butbladet Skræppe
Cikorie, også hvide
Drapphavre
Dunet Dueurt
Dusk-Fredløs
Dusk-Syre
Dynd-Padderok
Døvnælde
Engelsød
Eng-Forglemmigej
Eng-Kabbeleje
Eng-Nellikerod
Eng-Rapgræs
Eng-Rævehale
Eng-Rødtop
Eng-Rørhvene
Enkelt Pindsvineknop
Enårig Rapgræs
Erantis
Feber Nellikerod
Femhannet Hønsetarm
Fersken-Pileurt
Filtet Burre
Fin Kløver
Fliget Brøndsel
Fløjlsgræs
Foder-Kulsukker
Følfod
Fåre-Svingel
Glat Burre
Glat Vejbred
Gold Hejre
Grenet Pindsvineknop
Grønblomstret Bjørneklo
Gråbynke
Gul Fladbælg
Gul Iris
Gul Frøstjerne
Gul Kløver
Gul Snerre
Gærde-Snerle
Hare-Kløver
Harril
Hjortetrøst
Horse-Tidsel
Hulrodet Lærkespore
Humble-Sneglebælg
Hvidkløver
Hvidmelet Gåsefod
Hvid Stenurt

Hundepersille ssp.
Hyrdetaske
Høj Sødgræs
Jordbær-Kløver
Kalmus
Kanadisk Bakkestjerne
Kantet Dueurt
Kantet Perikon
Kattehale
Kløvkrone
Knold-Ranunkel
Knudet Pileurt
Kornet Stenbræk
Korn-Valmue
Korsknap
Kost-Fuglemælk
Kruset Skræppe
Kruset Tidsel
Krybende Baldrian
Krybende Potentil
Kryb Hvene
Kæmpe Bjørneklo
Kær-Galtetand
Kær-Guldkarse
Kær-Snerre
Kær-Star
Kær-Tidsel
Lancetbladet Ærenpris
Lancet-Skeblad
Lav Ranunkel
Liden Andemad
Lodden Dueurt
Lugtløs Kamille
Lyse-Siv
Læge-Oksetunge
Løgkarse
Mark-Forglemmigej
Mark-Ærenpris
Marts-Viol, også hvide
Morgenfrue
Mælkebøtte sp.
Nikkende Brøndsel
Nikkende Fuglemælk
Nikkende Star
Næb-Star
Nælde-Silke
Nøgle-Skræppe
Opret Hønsetarm
Pengebladet Fredløs
Prikbladet Fredløs
Prikbladet Perikon
Pyrenæisk Storkenæb

Påskelilje sp.
Rank Vejsennep
 Rank Vinterkarse
 Raps
 Rejnfan
 Rundbladet Katost
 Ru Svinemælk
 Rød Gåsefod
 Rødkløver
 Rød Svingel
 Rød Tandbæger
 Rød Tvetand
 Rørgræs
Skov-Fuglegræs
 Skov-Galtetand
 Skov-Kogleaks
 Skovmærke
 Skvalderkål
 Smalbladet Dunhammer
 Smalbladet Kællingetand
 Småfrugtet Pindsvineknop
 Småkronet Gedeskæg
 Snerle-Pileurt
 Sommer-Hvidblomme
 Spyd-Mælde
 Stinkende Storkenæb
 Stor Skjaller
 Stiv Star
 Stor Knopurt
 Stor Nælde
 Strand-Skræppe
 Sump-Evighedsblomst
 Sump-Forglemmigej
 Sumpkarse
 Sump-Kællingetand
 Svaleurt
 Svine-Mælde
 Sværtevæld
 Sylt-Star
 Sæbeurt
 Sød Astragel
 Sødskærm
Tagrør
 Tandfri Vårsalat
 Ten-Pindsvineknop
 Tigger-Ranunkel
 Tofrøet Vikke
 Top-Star
 Toradet Star
 Tudse-Siv
 Tusindfryd
 Tykakset Star

Tykbladet Ærenpris
 Tyndskulpet Brøndkarse
Vandkarse
 Vand-Klaseskærm
 Vandnavle
 Vand-Skræppe
 Vand-Ærenpris
 Vedbend Ærenpris
 Vejbred-Skeblad
 Vinget Perikon
 Vintergæk
 Vild Gulerod
 Vild Kørvel
 Vild Løg
 Vår-Brandbæger
 Vår-Gæslingeblomst
 Vår-Vikke
Æselfoder

Træer/buske

Alm. Hyld
 Ask
Balsam-Poppel
 Benved
 Bittersød Natskygge
 Bukketorn
 Bånd-Pil
 Engriflet Tjørn
 Femhannet Pil
Glat Hunderose
 Grå-El
 Grå-Pil
Have-Ribs
 Hindbær
 Humle
Korbær
Mirabel
Rynket Rose
 Rødel
 Rød Kornel
Solbær
 Stilk-Eg
 Skov-Elm
 Skov-Æble
 Slåen
 Syren
Æbel-Rose
Øret-Pil

Andet

Admiral
 Aurora

Citronsommerfugl
 Dagpåfugleøj
 Gammaugle
 Græsrandøje
 Grønåret Kålsommerfugl
 Lille Kålsommerfugl
 Sort Måler
 Storplettet
 Perlemorsommerfugl
 Brun Frø sp.
 Skrubbudse
 Judasøre
 Rådyr
 Vinbjergsnegl

Fugle

Allike
 Blishøne
 Bramgås
 Fiskehejre
 Fjordterne
 Gransanger
 Gråand
 Grågås
 Gulspurv
 Gøg
 Havesanger
 Hvid Vipstjert
 Hættemåge
 Knarand
 Knopsvane
 Kærsanger
 Løvsanger
 Munk
 Musvit
 Nattergal
 Ravn
 Ringdue
 Rødben
 Rødrum
 Rørhøg
 Rørsanger
 Rørspurv
 Sanglærke
 Sort Ibis
 Skarv
 Stær
 Sølvhejre
 Sølvmåge
 Tornsanger
 Tårnfalk
 Vibe

HGC nyder udsigten over Tissø. Foto CC.

Brun Daglilje. Foto CC.

Kalmus med den karakteristiske frugt-kolbe. Foto CC.